

УДК 378.011.3.12-051:373.3]:005.376.5

К. Б. Олексенко, аспірантка кафедри вищої математики і фізики,
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного,
м. Мелітополь, Україна

САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Анотація. У статті розкрито сутність творчого потенціалу як важливої ланки в структурі психолого-педагогічних здібностей та якостей майбутніх учителів початкової школи. Аргументовано необхідність самореалізації творчого потенціалу майбутніх учителів початкової школи в умовах варіативності початкової освіти.

Ключові слова: самореалізація, творчий потенціал, майбутні учителі початкової школи, початкова освіта.

Abstract. The article reveals the essence of creative potential as an important link in the structure of psychological and pedagogical abilities and qualities of future primary school teachers. The necessity of self-realization of creative potential of future primary school teachers in the conditions of variability of primary education is argued.

Keywords: self-realization, creative potential, future primary school teachers, primary education.

В умовах сьогодення творча діяльність учителів початкової школи наповнюється новим змістом і стає різновидом їхньої особистісної самореалізації, що передбачено низкою законодавчих документів галузі освіти. Так, згідно Концепції розвитку педагогічної освіти, завданням першого (бакалаврського) рівня вищої педагогічної освіти є підготовка кваліфікованих педагогічних працівників для початкової освіти, які здатні вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми навчання, виховання та розвитку (у тому числі, такі, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов). Конкурентноспроможність таких фахівців визначається професіоналізмом та

залежить, зокрема, від налаштованості на сприйняття нового, здатності до особистого творчого розвитку, інноваційних пошуків і відкриттів. Прагнення до самовдосконалення й самоосвіта стають важливими чинниками професійного зростання педагогів, що забезпечують розширення їхніх професійних можливостей, пізнавальних інтересів та формування творчої індивідуальності [2].

Саме для творчих учителів початкової школи характерним є індивідуально-особистісний стиль діяльності, що дозволяє виявляти в процесі навчання і виховання власну неповторність. Творчість у найвищому її розумінні включає в себе момент непередбаченості та невизначеності. В особистості загострюється здатність до несподіваних рішень, незвичайно глибокого осягнення дійсності. Ця особлива стадія натхнення звичних професійних прийомів і правил формує готовність до несподіваних поворотів, які проявляються в умінні діяти у зовсім не передбачених обставинах. Внутрішнім потягом творчості стає особливий динамізм усіх якостей і властивостей особи, здатних реалізуватися у конкретному творчому акті. Саме цей динамізм і є основним змістом поняття, яке прийнято називати творчим потенціалом [1].

Теоретичний аналіз проблеми педагогічної творчості показав, що творчий потенціал – важлива ланка в структурі психолого-педагогічних здібностей та якостей майбутніх учителів початкової школи. Переважно науковці виділяють стійкі інтелектуальні якості: здатність бачити проблему; оригінальність мислення; діалектичність мислення; легкість асоціювання; гнучкість мислення; антиконформізм; легкість генерування ідей; критичність мислення; здатність до оцінювання; здатність до переносу засвоєних зразків діяльності у нову ситуацію; готовність пам'яті.

Самореалізація творчого потенціалу та включення майбутніх учителів початкової школи до творчої діяльності пов'язана з механізмом внутрішньої творчої активності. Фундаментом творчої активності виступає комплекс творчих здібностей (енергетична активність особистості; комунікативно-творчі, дослідницькі, дидактичні та рефлексивні здібності), а рушійною силою – мотивація, яка характеризується постійною спрямованістю майбутніх учителів

початкової школи на оволодіння новими способами та прийомами професійної діяльності, на удосконалення роботи з колегами, учнями, батьками, на творчу самореалізацію.

Ефективність становлення особистісної самореалізації майбутніх вчителів початкової школи залежить від того, наскільки вони цілеспрямовано працюють щодо свого професійного вдосконалення та зростання. У процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи враховуємо, що особа не завжди повною мірою осмислює потребу в творчості, усвідомлює свої творчі потенції, а також шляхи і способи їх реалізації. Її творчий потенціал може розкритися за надзвичайних обставин, коли відбуваються мобілізація сил і виявлення прихованих резервів, які реалізуються у творчості, вчинку, матеріальній і духовній діяльності. По суті, будь-яка творчість – це крок у невідоме, коли поряд з відкриттям, створенням нового у зовнішньому для людини світі не менше (а в деяких аспектах і більше) значення має виявлення нового у собі (власних можливостей) і з'ясування нового у своєму ціннісному ставленні до дійсності.

Отже, творча активність майбутніх учителів початкової школи визначається ступенем пізнання ними власних творчих потенцій і повнотою їх використання в плануванні діяльності і саморозвитку.

Список використаних джерел

1. Клепіков О. І., Кучерявий І. Т. Основи творчої особи: Навчальний посібник. К.: Вища школа, 1996. 295 с.
2. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : наказ МОН України від 16 лип. 2018 р. № 776. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>